

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Снежана Христова Николова
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”
в Софийски университет „Св. Климент Охридски”
по област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)
с кандидат гл. ас. д-р Анна Константинова Трошева-Асенова**

Конкурсът за академичната длъжност „доцент” по Специална педагогика е за нуждите на СУ „Св. Климент Охридски” и е обнародван в ДВ, бр. 24 от 16.03.2018 г. Становището е изготвена на основание заповед № РД 38-299/04.05.2018 г. на Ректора на СУ, както и на решение на научното жури по избора.

Процедурите по хода на конкурса са в съответствие със ЗРАСРБ и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на СУ „Св. Климент Охридски”.

Гл. ас. д-р Анна Константинова Трошева-Асенова е представила пълния комплект необходими документи по процедурата в електронен вариант и на хартиен носител.

1. Общо представяне на кандидата

Гл. ас. д-р Анна Трошева-Асенова е преподавател в катедра „Специална педагогика и логопедия” на Факултета по начална и предучилищна педагогика към СУ „Св. Климент Охридски”. В конкурса за „доцент” тя е единствен кандидат.

През 1997 г. Анна Трошева-Асенова се дипломира като магистър по Специална педагогика, със специализации по Логопедия и Сурдопедагогика и получава квалификация Логопед и Слухово-речеви рехабилитатор. През 2006 г. придобива образователна и научна степен „доктор” по научна специалност 05.07.04 Специална педагогика с дисертация на тема: „Графични умения за писане при деца с детска церебрална парализа”.

Д-р Трошева-Асенова има редица специализации и квалификации за завършено обучение. В периода 2001 – 2002 г. е била докторант на обменни начала в МГПУ – Москва, Русия. Има научна специализация на тема „Графични умения за писане при ДЦП“, проведена в Университет „Я.А. Коменски“, Братислава, Словакия (февруари – април 2002 г.). Придобила е множество професионални умения по: „Травма и детско психично здраве” в Медицински университет, София (юли 2003 г.); Сензорна интеграция и сензорно-интегративна дисфункция, Диагностика и терапия в Терапевтичен и обучителен център „Пумпелина“ (септември 2009 г.); Интегративни скали за развитие на деца след кохлеарна имплантация (Cochlear, 2009 и 2010 г. септември 2009 г.). Притежава компетентност за подкрепа на деца със сензорна дезинтеграция и моторни затруднения и за прилагане на редица терапевтични програми; има сертификат за терапевт по биофийдбек (първо равнище).

Гл. ас. д-р Трошева-Асенова има сериозна експертиза в областта на логопедията, получена в професионалното ѝ развитие като логопед (в ЧОУ и детска градина ЕСПА – 1994-1998 г.). Квалифициран специалист е и в областта на специалната педагогика, в качеството си на хоноруван асистент в катедра „Специална педагогика” на ФНПП на

Софийски университет „Св. Климент Охридски” (2001-2006 г.) и като асистент и гл. асистент (от 01.09.2006 г. до настоящия момент).

2. Научна и научноизследователска дейност на кандидата

Научната продукция на гл. ас. д-р Анна Трошева-Асенова включва 32 публикации издадени в периода 2007 – 2018 г. Жанрово могат да се представят по следния начин:

- ✓ монографии – 3 (2 от които в съавторство);
- ✓ студии – 2 (една в съавторство);
- ✓ публикации в научни списания и сборници – 27 бр. от които 22 печатни (в научни списания – 8; в сборници – 11; в годишници – 3) и 5 електронни.

Проблематиката, интерпретирана в научната продукция на д-р Трошева-Асенова, се характеризира с актуалност, оригиналност и иновативност както в чисто теоретична, така и в практико-приложна посока. Тематичният профил на публикациите напълно съответства на академичната длъжност, за която кандидатства гл. ас. Анна Трошева-Асенова. Това е свидетелство за траен интерес в една определена научна област на познанието.

Могат да се диференцират няколко основни направления на научноизследователските интереси на кандидата:

- ✓ Приобщаващо образование – №№ 1, 2, 6, 7, 9, 10, 18, 19, 27, 28, 29, 30 и 31;
- ✓ Играта на децата със специални образователни потребности – №№ 1, 2, 6, 13, 14 и 31;
- ✓ Проблеми на обучението и рехабилитацията на децата с нарушен слух и алтернативна комуникация – №№ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 27 и 30;
- ✓ Нарушения на четенето, писането и тяхната терапия – №№ 3, 4, 5, 20, 21, 24, 25, 28 и 29;
- ✓ Сензорни процеси, сензорна интеграция, нарушения и терапия – №№ 1, 2, 9, 12, 15 и 31.

В приложения списък от публикации на гл. ас. д-р Анна Трошева-Асенова във връзка с конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” са предложени три монографии.

Особена стойност притежава монографията „**Играта и децата със специални образователни потребности**”, издадена през 2018 г. Тя изпълнява ролята на хабилитационен труд. Състои се от четири части, в които авторът представя значението на играта (както дидактичната, така и спонтанната) в живота детето, като поставя акцент на играта на детето със СОП. Обобщени и анализирани са европейски и американски опит, съвременни тенденции в изследванията на играта на децата с увреждания, както и български публикации. В текста са интегрирани резултати от собствено експериментално изследване на символната игра на деца с увреден слух. В първа и втора глава са представени терапевтичната, диагностичната, развиващата, и комуникативната функции на играта. В трета глава са консолидирани насоки за организация на развиващата игра – анализ на играта, роля на възрастния, планиране, принципи, мотивация и методи. В последната част е отделено място на особеностите и подходите в играта на децата със СОП от различни групи – умствена изостаналост, аутистичен спектър, увреден слух, зрителни увреждания, двигателни увреждания,

тежки соматични и/или хронични заболявания, нарушения на комуникацията, множество увреждания.

Монографичният труд е опит на автора да направи подробен цялостен и задълбочен теоретико-практически анализ в тази област, който да е придружен с конкретни насоки за работа при отделните категории деца с увреждания (умствена изостаналост, зрителни, слухови и двигателни нарушения, тежки и/или хронични заболявания, множество увреждания, комуникативни нарушения).

Участието на д-р Анна Трошева-Асенова в монографията **„Приобщаване на детето с увреден слух в образователната среда – от научните доказателства към практическите решения”** (2014 г.) се отнася до разработването на II глава – Развитие на детето с увреден слух,; VII глава – Участници в процеса на интеграция; IX глава – Общи насоки за работата на учителя на дете с увреден слух в общообразователна среда; X глава – Методически насоки за работа с дете с увреден слух в общообразователна детска градина и XI глава – Методически насоки за работа с ученик с увреден слух в общообразователно училище. Трябва да се отбележи, че насоките за работа в методически аспект са особено ценни с практическата си ориентация.

Третата глава от монографията **„Как да подпомогнем детето с обучителни трудности в училище и в къщи”** (2006 г.) е дело на Анна Трошева-Асенова. Тя си поставя за цел да предостави информация за маркерите, проявленията в различни ситуации и потребностите на децата със специфични нарушения в способността за учене. Предлагат се специфични методи и подходи за ограмотяване, адаптиране на учебното съдържание, анализиране на специфичните грешки и корекция при затруднения. Приносът на автора се състои в това, че описва казуси от личния си практически опит и се опитва да бъде в полза на учителите, работещи с тази категория деца.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” гл. ас. д-р Анна Трошева-Асенова участва и с две студии (едната от които е в съавторство), поместени в Годишниците на СУ „Св. Климент Охридски”, ФНПП, томове 106 и 107.

В студията **„Методика за оценка на способността за четене с разбиране при ученици с увреден слух”** са описани най-новите тенденции при оценката на способността за четене с разбиране и спецификата при ученици със слухови нарушения. В текста авторът представя резултати от проведено пилотно изследване за прилагане на методиката. Тези резултати са интерпретирани в контекста на търсене на иновационни практики за преодоляване на регистрираните трудности в процеса на обучението.

Във студията **„Умението за четене с разбиране и подходи за подобряването му при деца с увреден слух”** се прави теоретичен преглед на изследователските търсения по темата. Ценен за практиката е изводът, че усвояването на четенето с разбиране при децата с увреден слух има и съществено терапевтично значение.

От представените 27 статии в списания, сборници и годишници, 6 са в съавторство. Това е аргумент за афинитета на автора и към екипно изследователско търсене.

От горепосоченото могат да се направят следните констатации:

1) предложените за рецензиране научни трудове (3 монографии, 2 студии и 27 публикации в научни списания и сборници) съответстват напълно на профила на конкурса;

2) представените научни публикации са със строго обособени тематични приоритети;

3) най-общо *основните приноси* в научната продукция на кандидата могат да се представят както следва:

✓ Забелязва се траен интерес към актуални научно-изследователски проблеми, което е доказателство за принос в интерпретирането им в съвременната педагогическа теория и практика в духа на идеята за приобщаващо образование.

✓ Подчертана е важноста на целенасоченото развитие на уменията за игра при децата със СОП. Представени са насоки за подкрепа развитието на детето и неговата игра, онагледени със ситуации от собствения опит на автора.

✓ Разработени са модели и насоки за работа с деца и ученици с увреден слух в общообразователна среда (включващи мултисензорния подход; компютърните игри; благоприятната акустична и визуална среда; жестовия език; сензорната стая и др.) и конкретни насоки за минимизиране на езиковото им изоставане.

Научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Анна Трошева-Асенова включва участието ѝ в редица университетски, национални и международни проекти: участник в проект „Институционално сътрудничество на МГПУ, Русия и СУ, България“ (2001 – 2002 г.); член на диагностичния екип по проект „Предучилищна група за превенция на изоставането – с. Каменар, община Варна“ (2002 г.); участник в проекти „Специфични обучителни трудности при деца от масовото училище“ и „Реинтеграция на деца със СОТ в съвременното масово училище“ (2002 – 2006 г.); научно-изследователски проект „Мултимедиен български жестов речник за деца“ (2008 – 2009 г.) и др.

Наред с това е организатор и обучител при провеждане на плейгрупи, модул „Развиващи игри“ (за деца със и без проблеми в развитието) към Сдружение „Плейцентър Приятели“, София; съставител и администратор на Facebook, страница „Работа с деца със СОП“ (от 2015 г. до момента) за споделяне и писане на методически насоки за използването на материали за работа с деца със специални образователни потребности; академичен наставник по проект по ОП РЧР „Студентски практики“ (от 2013 г. до момента).

3. Преподавателска дейност

Д-р Трошева-Асенова има 15 години трудов стаж по специалността. Като преподавател в катедра „Специална педагогика и логопедия“ е разработила и води редица лекционни курсове и семинарни упражнения в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ (на български и английски език) по учебни дисциплини като: Предучилищно възпитание на деца със СОП; Специфични форми на работа при деца с нарушен слух; Теоретични основи на Слухово-речевата рехабилитация; Предучилищно възпитание при деца с увреден слух; Алтернативна комуникативна терапия при ДУС; Комуникативни нарушения при сензорна недостатъчност и др.

Научен секретар е на катедра „Специална педагогика и логопедия“ (от 2015 г.) Член е на комисията на ФНПП по ФНИ (от 2016 г. до момента); на комисията за институционална акредитация на СУ за 2017 г. и на учебната комисия на ФНПП (от 2015 г. до момента).

Заклучение

Кандидатурата на гл. ас. Анна Трошева-Асенова за „доцент” в професионално направление Педагогика (Специална педагогика) отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за негово приложение. Цялостната учебна и научно-изследователска дейност на кандидата в областта на специалната педагогика и специалното образование, както и високата му академична и професионална активност, го утвърждават като уважаван преподавател, колега и учен. В професионалното си развитие д-р Трошева-Асенова е минала през всички етапи в йерархията на научното израстване: хоноруван асистент, доктор по специална педагогика, асистент и главен асистент.

Описаното и аргументираното в становището относно академичната и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Анна Константинова Трошева-Асенова, са основание за *положителната ми оценка* и за предложението ми към уважаваното жури да бъде избрана на академичната длъжност „ДОЦЕНТ” в СУ „Св. Климент Охридски” по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

30.08.2018 год.
гр. Шумен

Изготвил становището:
/проф. д-р Снежана Николова/